

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים נפיק (קידושין 5).

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
279

יום שב"ק פרשת יתרו - כ' שבט תשפ"ג

יום זה הוקדש לזכרון עולם
הרה"ח רבי בנימין ביינוש ראזענבוים זצ"ל
בן הרה"ח רבי ישראל זצ"ל
נלב"ע כ' שבט תשמ"ג
ת. נ. צ. ב. ה.

דף י"ט - ע"א

דרש רבי אליעזר הקפר ברבי: 'זכפר עליו מאשר חטא על הנפש' - אף נזיר טהור חוטא, שציער עצמו מן היין, וק"ו למצער עצמו מכל דבר. ואף נזיר טהור חוטא, ונקט זאת הפסוק בנזיר שנטמא - מפני שהוא שנה בחטא.

אשה שנדרה בנזיר ונטמאה, והפרישה שתי תורים לעולה ולחטאת, והפר לה בעלה - החטאת קרבה, ואף אם הבעל עוקר הנדר מעיקרו, כיון שחטאה במה שציערה עצמה מן היין, אבל העולה אינה קרבה, לרבי ישמעאל - שעולת נזיר אינה דורון, אלא חלק מהכפרה והבעל עוקר הנדר. [אך דווקא החטאת קרבה על חטא שציערה עצמה, כיון שחטאת העוף באה גם על הספק, בעלילה כל דהוא קרבה, מה שאינו כן עולה. ואילו הבעל גוזז מכאן ולהבא - גם העולה תקרב, ואף האשם, כיון שבשעת טומאה היתה נזירה], ולחכמים שהעולה דורון גם אותה יכולה להביא.

קיבל עליו נזירות בבית הקברות אף אם היה שם שלושים יום, אין עולים לו למניין הנזירות, יצא והזה שלישי ושביעי וטבל חלה עליו נזירות טהרה, ולת"ק אפילו חזר ונכנס בו ביום מביא קרבן טומאה, ולרבי אליעזר אינו מביא קרבן טומאה אם נכנס בו ביום, אלא אם נכנס ליום המחרת, שנאמר 'והימים הראשונים יפלו' - עד שיהיו לו ימים הראשונים, שיסתור לכל הפחות ב' ימים.

דף י"ט - ע"ב

נזיר טהור שנטמא ביום ראשון לנזירותו - לעולה גם לרבי אליעזר סותר נזירותו, ודווקא מי שנזר בטומאה ונטהר אינו סותר פחות מב' ימים, משום שנאמר 'והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו'. ופרכוהו מברייתא שמפורש בה שגם בנזיר טהור שנטמא, לרבי אליעזר אינו סותר אלא אם נטמא ביום שני שאז יש 'ימים הראשונים'.
'הריני נזיר מאה יום' ונטמא ביום אחרון - לרבי אליעזר

אינו סותר כל הימים, שנאמר 'והימים הראשונים יפלו' - מכלל שיש אחרונים. [אבל סותר ל' יום, שדורש זאת תורת הנזיר ביום מלאת' - נטמא ביום מלאת תן לו תורת נזיר]. נטמא ביום צ"ט - סותר ימים הראשונים, כיון שיש ימים ראשונים ואחרונים.

לרבי אליעזר שנזיר שנטמא חייב חטאת רק כשיש ימים הראשונים של טהרה היינו לאו דווקא שנטמא ביום השלישי לנזירותו, שיש יום אחד שלם, אלא הוא הדין אם נטמא ביום השני, אע"פ שיש רק שני חצאי ימים, שנאמר 'יפלו' ומשמע נפילה כל שהיא.

נאמר 'והימים הראשונים יפלו' ולא 'וקדש ראש נזרו ביום ההוא מלבד ימים הראשונים' - שאילו לא נכתב 'יפלו' היינו סוברים שאין די בנפילה כל שהיא אלא צריך יום אחד שלם, ואילו לא נכתב 'ימים' אלא 'והראשונים יפלו', היינו סוברים שגם אם נטמא ביום הראשון סותר. [ומה שנאמר 'יפלו' לשון רבים היינו בכל הנזירים].

משנה. מי שנזר נזירות ארוכה משלושים יום והשלים נזירותו בחוץ לארץ ובא לארץ ישראל - לבית שמאי קנסוהו חכמים שיהא נזיר שלושים יום, מפני שגזרו טומאה על ארץ העמים. לבית הלל קנסוהו שיהא צריך לחזור ולמנות כל מניינו. וכן הורו להילני המלכה אחר שנהגה שבעה שנים נזירות בחו"ל, שתהא נזירה עוד ז' שנים בארץ ישראל, ובסוף ז' שנים נטמאת וחזרה למנות ז', ונמצאת נזירה כ"א שנה. לרבי יהודה לא הייתה נזירה אלא י"ד שנה (מחלוקתם תבואר להלן בגמרא דף כ').

נזיר דף כ'. יום א' פר' משפטים - כ"א שבט תשפ"ג

דף כ' - ע"א

משנה. מי שנזר נזירות ארוכה בחו"ל והשלימה בחו"ל ובא לארץ ישראל, לבית שמאי נזיר שלושים יום, לבית הלל צריך לחזור ולמנות כל מניינו. ולמסקנא לדעת שניהם גזרו על אויר ארץ העמים ולא רק על גושה, וגם הנכנס בה בשידה תיבה ומגדל טמא, ולכן סוברים בית שמאי שכיון שהחמירו בטומאתה יותר מקבר, גלוי לכל שהיא טומאה מדרבנן, ודי לקנסו שלושים יום, ואין חשש שיחליף בין זה לטומאת קבר דאורייתא, ולבית הלל גזרו משום טומאת קבר דאורייתא, ולכן צריך לחזור ולמנות כל מניינו.

לרבי יהודה הילני המלכה לא הייתה נזירה אלא י"ד שנים ז' בחו"ל וז' בארץ ישראל, היינו משום שסובר

כבית הלל, אלא שסובר שלא נטמאה כלל, שאילו סבר כבית שמאי, וחזרה למנות בארץ ל' יום, ונטמאת בסוף ל' יום ונסתרה כל הנזירות ז' שנים - היה צריך לומר שהייתה נזירה י"ד שנה ול' יום. [ואין לומר שמנתה בחו"ל ז' שנים פחות חודש, ובסוף החודש שמנתה בארץ נטמאה, שכמו שלפי ת"ק לא היו מובלעים אלו באלו, אלא מנתה ז' בחו"ל ובסוף ז' שמנתה בארץ נטמאה, כך גם לרבי יהודה].

משנה . מי שכת אחת של עדים מעידה שנזר שתיים ואחת מעידה שנזר חמש - לתנא דמתניתין : לבית שמאי נחלקה עדותם ואין כאן נזירות כלל [ואין אומרים שתיקה כהודאה: א. שמכחיש כל אחת מהם. ב. אומר שאינו יודע. ג. העידו שתי הכיתות יחד, וכיון שמכחישים אלו את אלו לא הוצרך להכחישם], ולבית הלל יש בכלל חמש שתיים, ויהא נזיר שתיים. לרבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא: לכו"ע יש בכלל חמש שתיים, ונחלקו בכת אחת, עד אחד מעיד שתיים והשני מעיד חמש, שלבית שמאי נחלקה עדותם, ולבית הלל בכלל חמש שתיים.

עד אחד אומר חמש ולא שתיים, והשני אומר שתיים ולא חמש - לכו"ע נחלקה העדות ואין כאן נזירות. אחד אומר 'אחת ושתיים', והשני אומר 'שלוש ארבע וחמש' - לרב לכו"ע נחלקה עדותו, לרב חמא וכן סברי במערבא - גם בזה נחלקו בית שמאי ובית הלל, שאין זו הכחשה, שלא הוצרך השני למנות מה שכבר מנה ראשון.

הדרן עלך פרק מי שאמר

פרק רביעי - מי שאמר

דף כ' - ע"ב

משנה . 'הריני נזיר', ושמע חבירו ואמר 'ואני', וכן אמר אדם שלישי - כולם נזירים. הותר הראשון - הותרו כולם, הותר האחרון - הוא מותר והשאר אסורים.

'הריני נזיר', ושמע חבירו ואמר 'פי כפיו' ו'שערי כשערו' - הרי הוא נזיר.

'הריני נזיר' ואמרה אשתו 'ואני' - שניהם נזירים, ומפר את שלה ושלו קיים. 'הריני נזירה' ואמר בעלה 'ואני' - שניהם נזירים ואינו יכול להפר.

אמר בנוכחות אשתו: 'הריני נזיר, ואת', ואמרה 'אמן' - שניהם נזירים, ויכול להפר את שלה ושלו קיים. אמרה היא: 'הריני נזירה, ואתה', ואמר 'אמן' שניהם נזירים, ואינו יכול להפר.

נזיר דף כ"א . יום ב' פר' משפטים - כ"ב שבט תשפ"ג

דף כ"א - ע"א

התפסת נזירות בנזירות חבירו היינו רק בתוך כדי דיבור, לריש לקיש - שכולם אמרו 'ואני' תוך כדי דיבור של הראשון, והוא שיעור שלש תיבות 'שלוש עליון רבי', ולכן דווקא שלושה בני אדם יכולים להתפיס בנזירות הראשון ע"י אמירת 'ואני', לרב יהודה נשיאה גם רביעי יכול להתפיס, כיון שאמר 'ואני' לאלתר לאחר כדי דיבור, אבל חמישי לא מפני ששהה קצת אחר כדי דיבור, והיינו משום שסברו שכולם מתפיס בדיבורו של ראשון, אמנם למסקנא מפורש בברייתא שכל אחד מתפיס בחבירו, ויכול כל אחד להתפיס תוך כדי דיבור של חבירו עד עולם.

דף כ"א - ע"ב

'ידי נזירה' ו'רגלי נזירה' 'פי נזירה' 'שערי נזירה' - לא אמר כלום, שאין הנשמה תלויה באברים אלו. 'ראשי נזירה' 'כבדי נזירה' - הרי זה נזיר, שהנשמה תלויה בהם. אבל שמע חבירו נודר בנזיר, ואמר 'פי כפיו' ו'שערי כשערו' - הרי זה נזיר, שמפרשים כוונתו 'יעשה פי כפיו מיין' ו'שערי כשערו מלגוז'. [ואפילו לרבי שמעון שאינו נזיר עד שיזיר מכל דיני נזירות בלשון זה נעשה נזיר, שלא גרע מידות. וכן אם אמר 'ידי כידו' ו'רגלי כרגלו' הרי הוא נזיר, שמפרשים דבריו שידי כידו מלטמא למתים, ורגלי כרגלו להיכנס לבית הקברות].

איבעיא אם הפרת הבעל עוקרת הנדר מעיקרו או גוזזתו מכאן ולהבא, ונפק"מ באשה שנדרה בנזיר, ואמרה חברתה 'ואני', והפר בעל של ראשונה את נדרה, שאם עוקר - גם השניה מותרת, ואם גוזז מכאן ולהבא - השניה אסורה. [וכן נפק"מ לראשונה עצמה, אם שתתה יין וגלחה במזיד לפני ההפרה ואח"כ הפר לה, אם לוקה, וכן אם נטמאה בשוגג קודם ההפרה, אם מביאה עולת עוף ואשם]. והמסקנא להלן (בדף כ"ב).

שינונו במשנה: 'הריני נזירה' ואמר בעלה 'ואני', אינו יכול להפר נזירותה - בתחילה סברו שהוא מפני שהבעל עוקר הנדר, ונמצא מתיר גם את נדרו [ואסור לעשות כן משום 'לא יחל'. לר' אליהו: כיון שרשאי להפר לאשתו אינו עובר, אלא כיון שעוקר ממילא משתמע שמכווין לקיים נדרה, שאם לא כן לא יחול דיבורו שהרי כשיפר לה יותר גם הוא]. למסקנא: גם אם בעל מיגז גייז, כיון שאמר 'ואני' קיים נדרה, וכל זמן שלא שאל על הקמתו אינו יכול להתירה.

האשה שנדרה בנזיר, והפרישה בהמתה, ואח"כ הפר לה בעלה - אם הייתה הבהמה של בעלה, תצא לחולין, שלא הקנה לה בעלה אלא אם צריכה לקרבנות. ואם היא שלה - החטאת תמות, ואינה יוצאת לחולין, והיינו אף אם בעל עוקר הנדר, כיון שגמרה בדעתה להקדישה, הרי היא כחטאת שמתו בעליה. [ויש גורסים שהיינו כיון שנזיר נקרא חוטא על שציער עצמו מן היין, אמנם אעפ"כ אינה קרבה, אכן להלן יבואר שלשיטה זו שנקרא חוטא, חטאת העוף קרבה אף לאחר הפרה, ועיין תוספות להלן דף כ"ב].

נזיר דף כ"ב . יום ג' פר' משפטים - כ"ג שבט תשפ"ג

דף כ"ב - ע"א

ברייתא: האשה שנדרה בנזיר ונטמאת ואח"כ הפר לה בעלה - מביאה חטאת העוף, אך לא עולת העוף ולא אשם, והיינו משום שהבעל עוקר הנדר מעיקרו, ורק החטאת קרבה כדעת בר פדא שנזיר נקרא חוטא על שציער עצמו מן היין.

ברייתא: אשה שנדרה בנזיר ואמרה חברתה 'ואני', והפר בעלה של הראשונה, גם שניה הותרה. ונפשטה האיבעיא שבעל מיגז גייז. [היינו לחכמים החולקים על בר פדא, ולבר פדא הבעל עוקר, כמבואר בברייתא הקודמת]. המשך הברייתא: רבי שמעון אומר: אם אמרה השניה 'הריני כמותך', גם היא ניתרת בהפרת ראשונה. [שהרי זו כמו שעשתה תנאי שאם תהא חברתה מותרת, מעולם לא קיבלה נזירות. לר"י: אין מחלוקת, ורבי שמעון בא להוסיף על דברי ת"ק. לרבינו פרץ: רבי שמעון בא

לחלוק, שאף באמרה 'ואני' מפרשים כוונתה - 'כמותך', וניתרת בהפרת ראשונה].

דף כ"ב - ע"ב

'ככר זה עלי כבשר זבחי שלמים' מסתפק רמי בר חמא אם בעיקרו מתפיס, והיינו באיסורו שלפני הזריקה, או בהתירו שלאחר זריקה מתפיס. למר זוטרא היינו אותה איבעיא כאן באשה שנדרה בגזיר ואמרה חברתה ואני. [י"מ שכוונתו לדחות מה שפשטו שבעל מיגז גיז, שאפשר שעוקר ואעפ"כ אסורה זו שאמרה 'ואני' משום שהתפיסה בעיקרה. לתוספות כוונתו לפשוט ספיקו של רמי בר חמא מכאן, שכשם שהבעל מיגז גיז כן בעיקרו מתפיס]. ויש דוחים שכאן שאם התפיסה בסופה אין שום איסור, מסתבר שהתכוונה להתפיס בעיקרה, אבל בשר שלמים שאף אחר זריקה עדיין קדוש לענין איסור אכילה חוץ לירושלים [ואסור לאכלו בטומאה], אפשר שהתפיס בו לאחר זריקה.

'איבעיא בגדרה נזירות ואמרה חברתה 'הריני בעקבייך' - אם היינו 'כסופך', ואם הותרה הראשונה גם היא מותרת, או שמתפיסה בעיקרה, וגם אם הותרה הראשונה תהא אסורה. והגמרא רוצה להוכיח ממה ששינו במשנתנו שאם קיבלה נזירות ואמר בעלה 'ואני', שאינו יכול להפר, והיינו משום שכוונתו כסופך [שאמירת 'ואני' ע"י בעלה הרי זה כ'הריני בעקבייך' של אדם זר, כיון שבידו של בעלה להתירה], ולכן אינו יכול להפר כיון שגם נזירותו תופר. ודחו שאף אם אין נזירותו מופרת אינו יכול להפר, משום שבאמירת 'אני' קיים נדרה.

ברייתא: 'הריני נזיר ואת' - תלה נדרו בגדרה, ואם לא אמרה 'אמן' גם הוא מותר, ואם אמרה אמן שניהם אסורים. רב יהודה מוסיף בדברי הברייתא כמו ששינו במשנה - שיכול להפר את שלה, שבעל מיגז גיז, והיא מותרת והוא אסור. לאביי: בברייתא תלה נדרו בגדרה, וסברה הברייתא שהבעל עוקר הנדר, ולכן אינו יכול להפר, שגם הוא יותר ועובר בכל יחל, והמשנה שאמרה שיכול להפר את שלה ושלו קיים הוא משום שאמר 'ואת' בלשון שאלה, אך הוא נזיר גם אם היא אינה מקבלת, ולא תלה נדרו בגדרה, ולכן מפר את שלה ושלו קיים.

נזיר דף כ"ג. יום ד' פר' משפטים - כ"ד שבט תשפ"ג

דף כ"ג - ע"א

משנה. האשה שנדרה בנזיר והייתה שותה ביין ומטמאה למתים - הרי זו סופגת את הארבעים, הפר לה בעלה והיא לא ידעה אינה לוקה, לרבי יהודה סופגת מכות מרדות מדרבנן מפני שהתכוונה לאיסור במזיד. [בדרך כלל מכות מרדות היינו עד שתצא נפשה או עד שמקבל עליו, ורבי מסתפק שמא היינו דווקא כשמלקים אותו לכפיית קיום מצוה, אך כאן שלוקה על שעברה עבירה שמא לוקה רק מ' כשיעור מלקות דאורייתא].

'אשה הפרם זה יסלח לה' - הפסוק מדבר באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה, ועברה על איסורי נזירות, שצריכה כפרה וסליחה. וכשהגיע רבי עקיבא לפסוק זה בכה, מה מי שהתכווין לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה טעון כפרה וסליחה, המכווין לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה. **'ולא ידע ואשם ונשא עונו'** - לת"ק: מה מי שהתכווין

לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו בשר חזיר, כגון חתיכה ספק של שומן ספק של חלב, אמר קרא 'ונשא עונו', קל וחומר למי שהתכווין לעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר. **לאיסי בן יהודה:** מדובר שהיו לפניו שתי חתיכות, אחת של חלב ואחת של שומן [שסובר שרק באופן זה חייב אשם תלוין], וק"ו למי שנתכוון לבשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר. ועל דבר זה ידו הדווים.

'כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם' - לרבי יוחנן: שנים שצלו פסחיהם, אחד אכלו לשם מצוה - צדיקים ילכו בהם, ואחד אכלו לשם אכילה גסה - ופושעים יכשלו בהם. לריש לקיש באופן זה אינו מצוה מן המובחר אך אינו נקרא רשע, שהרי אכל פסח [היינו באינו רעב לאכול בתאבון, שאילו נפשו קצה בה מרוב שובע אינה נחשבת אכילה ולא יצא], והפסוק מדבר בשני בני אדם שאשתם ואחותם עמהם, זה נזדמן לו אשתו - צדיקים ילכו בהם, ולזה נזדמן אחותו - ופושעים יכשלו בהם. למסקנת הגמרא: הפסוק מדבר באותו דרך שהצדיק הולך נכשל בה הרשע, והיינו כלוט ושתי בנותיו, שבאותו מעשה הם נתכוונו לשם מצוה והוא נתכוון לשם עבירה.

'וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כולה משקה...' - כל הפסוק נאמר על שם עבירה, וישא - 'ותשא אשת אדוני את עיניה', את עיניו - 'כי ישרה היא בעיני', וירא - 'וירא אותה שכם', את כל ככר הירדן - 'כי בעד אשה זונה עד ככר לחם', כי כולה משקה - 'אלכה אחרי מאהבי נותני לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני ושיקויי'.

נקוד על וי"ו של 'ובקומה' האמור בבכירה - ללמד שבשכבה לא ידע אך בקומה ידע, ולא היה לו לשתות בלילה שלאחריה, ולכן לא נחשב אנוס.

'אח נפשע מקרית עוז ומדינים כבריח ארמון' - 'אח' זה לוט שנקרא אח לאברהם, 'נפשע מקרית עוז' - שפירש מאברהם שנקרא 'צור', 'ומדינים' - ע"י הריב שהיה ביניהם ומחמתו נפרדו, 'כבריח הארמון' - גרם שנועלים הארמון, שעמונים ומואבים אסורים לבא בקהל.

דף כ"ג - ע"ב

'לתאוה יבקש נפרד ובכל תושיה יתגלע' - זה לוט שביקש להיפרד מאברהם כדי למלאות תאוותו בעבירה, ונתגלה קלונו בבתי כנסיות ובתי מדרשות שאסורים עמון ומואב בקהל ה' לעולם.

תמר זינתה והתכוונה לשם שמים, ויצאו ממנה מלכים - דוד, ונביאים - אמוץ וישעיה.

לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. [והיינו להתגדר ולקנות שם, אבל לקפח אחרים - נוח לו שלא נברא]. שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצאה ממנו רות בת בנו של עגלון.

גדולה עבירה לשמה כמצוה שלא לשמה - שנאמר 'תבורך מנשים יעל אשת חבר הקני' - מנשים שבאהל - שרה רבקה רחל ולאה - תבורך.

'בין רגליה כרע נפל...' שבע לשונות - שבעל אותה ז' פעמים.

כל טובתם של רשעים אינה אלא רעה אצל צדיקים - שנאמר 'השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע', ולא נהנית יעל מהעבירה - שנתן בה זוהמה.

אין הקב"ה מקפח אפילו שכר שיחה נאה - שבכירה קראה בנה 'מוזב' ואמר רחמנא 'אל תצר את מוזב ואל תתגר במ מלחמה' אך מותר לצערם, וצעירה שקראה 'בן עמי' אמר רחמנא 'אל תצורם ואל תתגר במ'. לעולם יקדים אדם לדבר מצוה - שבשכר לילה שקדמה בכירה לצעירה, זכתה וקדמה ד' דורות למלכות.

נזיר דף כ"ד. יום ה' פר' משפטים - כ"ה שבט תשפ"ג

דף כ"ד - ע"א

משנה. האשה שנדרה בנזיר והפרישה קרבנות נזיר טהור ואח"כ היפר לה בעלה - אם היו משל בעלה יצאו לחולין. ואם שלה: חטאת - תמות, שצריכה כפרה על שציערה עצמה מן היין, ודינה כחטאת שמתו בעליה. עולה - תקרב [גם לרבי ישמעאל הסובר בעולת נזיר טמא שאיננה דורון - מודה בעולת נזיר טהור], שלמים - יקרבו, ונאכלים ליום אחד כחומר שלמי נזיר [אף אם הבעל עוקר הנזירות מעיקרה - כיון שהוקדשו לשלמי נזיר יאכלו כחומרם. והזרוע אסורה לזרים, ומה שאמרו ש'אין להם זרוע' היינו שאין מקיימים בה תנופה, ולר"ת היינו שאינה מתבשלת עם האיל], ואין טעונים לחם [שנאמר 'על כפי הנזיר' וכיון שהפר לה אין כאן כפי הנזיר. ואם כבר הקדיש לחם - אם בעל עוקר הנדר מעיקרו צריך פדייה מדרבנן, ואם בעל גוזז הנדר צריך פדיון מדאורייתא, ומועיל פדיון, שאינו קדוש קדושת הגוף עד שישחט עליו קרבן].

הפר לה בעלה והיו לה מעות סתומים לקרבנותיה - יפלו לעולות נדבה [לקיץ המזבח, ונסכיה משל ציבור], מעות מפורשים - דמי חטאת ילכו לים המלח, ולא נהנים מהם מדרבנן אך אם נהנה אינו מועל [כיון שהולכים לים המלח אינם 'קדשי ה"'. וכן לעיל בהופרש בהמה לחטאת שהיא למיתה, אין נהנים ממנה ואם נהנה לא מעל]. ובדמי עולה יביאו עולה [שהיא לדורון], ומועלים בהם כיון שקרבים על המזבח. ובדמי שלמים יביאו שלמים, ונאכלים ליום אחד כדין שלמי נזיר, ואינם טעונים לחם כדלעיל.

אשה שחייבת בקרבן עולה ויורד ובעלה עשיר - לרבי יהודה חייב הבעל להביא עליה קרבן עשיר, שהבעל חייב בכל קרבנותיה שהיא חייבת [כגון קרבן יולדת וזבה, אך לא נדרים ונדבות. ודווקא אלו שנתחייבה בהן משנשאת], לחכמים הבעל פטור.

משנתנו ששנתה שאם הפרישה בהמת בעלה לקרבן נזיר ואח"כ הפר לה תצא לחולין, ללשון ראשון בדעת רב חסדא: חכמים היא, שאין בעלה משועבד לקרבנותיה, ולכן הגם שהקנה לה בהמתו [כלומר, שאמר לה קודם שנדרה: 'אם תצטרכי לקרבנות תקחי מבהמותי', שאילו נתן לה כעת לנזירותה הרי קיים נדרה ואינו יכול להפר], היינו רק אם היא צריכה לה, וכיון שהפר לה ואינה צריכה שוב אינה שלה. אבל לרבי יהודה משועבד לה, דין בהמתו כדין בהמתה ואינה יוצאת לחולין. ודחה רבא: אפילו לרבי יהודה, שכשמפר לה נמצא שלא היה משועבד לה. ללשון שני בדעת רב חסדא: רבי יהודה היא, ובנמצא שאינה צריכה לא היה משועבד, אבל לחכמים כיון שבהכרח מדובר בנתן לה בהמה, הרי זו מתנה גמורה, ודינה כבהמה שלה שאינה יוצאת לחולין. לרבא: גם לחכמים לא הקנה לה אלא אם היא צריכה לה.

דף כ"ד - ע"ב

האופנים שהייתה הבהמה משלה שאין לבעלה רשות בה: א. שקמצה מעיסתה [ובאופן שאמר לה צאי מעשה ידיך במזונותיך, ונתרצית בכך, והותירה ממעשה ידיה, שאל"כ

מותר מזונותיה לבעלה. להר"ם: אפילו לא אמר 'צאי...', שמותר מזונות שהוא לבעלה היינו דווקא שהזלו המזונות, ולא כשפיחתה מפיה ולא אכלה כדי שובע]. ב. נתן לה אדם אחר מתנה על מנת שאין לבעלך רשות בה [ואמר לה גם: שיהא שלה למטרה מסוימת, כשיטת רב בנדרים, שהלכה כמותו].

האיש מדיר את בנו בנזיר (ואין האשה מדרת בנה בנזיר), ויכול למחות בין הוא ובין קרוביו [הלכה למשה מסיני], לפיכך אם מיחו בדיבור או במעשה - שגילח או שגילחוהו קרובים, והיו לו מעות או בהמות סתומים או מפורשים לנזירותו, דינם כדין קרבנות אשה שהפר לה בעלה, וקרבים השלמים בלא לחם. וכן הדין במפריש מעות לנזירותו ומת. וכן בהפריש ואבדו, והביא אחרים תחתייהם, ואח"כ נמצאו הראשונים. וכן שלמי נזיר ששחטם שלא לשמם, או שהביא איל בן שנה במקום בן שתי שנים, שכשרים ואין עולים לחובתו - דינם כנ"ל שנאכלים כחומר שלמי נזיר, וקרבים בלא לחם, ובלא זרוע [שאינה מונפת, ואינה מתבשלת עם בשר האיל].

נזיר דף כ"ה. יום ו' פר' משפטים - כ"ו שבט תשפ"ג

דף כ"ה - ע"א

שנינו: הפריש מעות סתומים לנזירותו ומת, יפלו לנדבה, ואף שדמי חטאת (ושלמים) מעורבים בהם, [ואין לתרץ משום שראויים כל המעות להביא בהם עולה: א. כיון שמת לא שייך שיחזור, והרי הם כמופרשים גם לחטאת. ב. דווקא אם אמר 'אלו מעות לנזירותי' יכול להביא בכולם קרבן אחד, ש'לנזירותי' משמע גם למקצת נזירותו, אבל אמר 'לקרבנות נזירותי' חייב להביא מהם שלשת הקרבנות]. לרבי יוחנן: הלכה למשה מסיני. לריש לקיש: שנאמר 'לכל נדריהם ולכל נדבותם', התורה אמרה שמותר נדר יהא לנדבה, ובהכרח היינו במותר דמים שחטאת מעורב בהם, שאילו מותר נדר עולה ושלמים פשיטא שיקרבו עולה ושלמים. אבל מעות מפורשים לדמי חטאת יפלו לים המלח, שכשם שוולד חטאת מתה ואינה לנדבה כך מותר חטאת מפורש.

'רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה', ועשית עולותיך הבשר והדם...': קדשיך - אלו התמורות, אשר יהיו לך - אלו הוולדות, כדרך שאתה נוהג בעולה ושלמים כך תנהג בתמורתם ובוולדם, אבל ולד חטאת הלכה למשה מסיני שתמות. ולולי הפסוק בעולה ושלמים היינו אומרים שגם הם ימותו, ואף שההלכה נתקבלה רק בולד חטאת, היינו אומרים שההלכה היא שוולד חטאת תמות בכל מקום ולא כעולה ושלמים שהם ימותו בבית הבחירה.

דף כ"ה - ע"ב

הלכה למשה מסיני חמש חטאות מתות - ולדה, תמורתה, מתו בעליה, התכפר בעליה באחר, עברה שנתה.

הלכה למשה מסיני שכל שבחטאת מתה באשם תקרב עולה, ומדרבנן תרעה עד שיפול בה מום, ותימכר, ויפלו דמיה לנדבה, גזירה לאחר שהתכפר בעליו באחר, אטו קודם שהתכפר.

המיעוט 'רק קדשיך' בא למעט שוולד חטאת ותמורת אשם אסור להקריבם בתורת חטאת ואשם, ואם עבר והקריב עובר בעשה, שלא הבא מכלל עשה - עשה.

אשם שניתק לרעייה ושחטו לשם עולה כשר, ומדאורייתא אפילו לא ניתק רק כל שנאבד ונתכפר בעליו באחר, ונמצא ושחטו לשם עולה כשר, שנאמר 'אשם הוא' - שיהא לאחר הכפרה עומד לעולה, אף לפני העקירה, ומדרבנן צריך שיהא ניתק לרעייה אטו קודם שהתכפר.

כל הזכויות שמורות